

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

LXXX. An Pœnitentia Sacramentum sit proprie dictum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

III. Lutheri dictum secundū euerit primum. Tertium verum est: nam sine fide impossibile est placere Deo. At fidei inspectam putat de remissis peccatis cuiusque: Hæc damnatur à *Concil. Trid. Sess. 22. Can. ult.* 2. Kemnitium in tertio errare liquet supra: de quarto, plures illi reiciunt: Necessarias esse negant vi præcepti Ecclesiæ: Vni eis nullā tribuunt. Mēdatia Kemniti vide in meo *Antipap. p. 3. q. 7.* De singularum ceremoniarum Antiquitate, &c. *Bell. l. 2. c. 14. 15. 16. 7. &c.*

IX. DE P O E N I T E N T I A.

Q V Æ S T I O LXXXI.

An Penitentia Sacramentum sit propriè dictum?

LUTHERVS lib. de Capt. Babil. timidè negat, & variat. 1. Neganda mihi sunt VII Sacramenta, & tantum tria pro tempore ponenda: 1. Bapt. Pœn. Panis. Ibid. in fine. Propriè Sacramenta vocari videntur est, quæ annexi signis promissa sunt. Quos si, ut, si rigidi loqui velimus, tantum duo sint, Bapt. & Panis. Nam Pœnitentia signo visibili & diuinitus instituta caret: nec aliud esse dixi, nisi viam ad Baptismum. 2. Alibi esse dat Sacramentum, anno 1545.

MELANCHTHON in Locis anno 1522. negat. Pœnit. non est signum: est enim voluntas nostra mortificatio, & reus ratio Spiritus; Sacramentum eius vel signum non aliud est, nisi Baptismus. Idem tamen libris de in cōditis cum Luthero asseruit esse Sacramentum.

ILLYRICVS in apol. Conf. Antuerp. 18. Kemnit. p. 2. Exam. pag. 909. scribere audent Conf. s. Augustinam non agnoscere Pœn. Sacramentum. Nimirum quia Lutherus & Melan. h. priorem suum errorem reuocant: nec Pœnitentiam negam asseruerunt.

H. ZWINGLIVS lib. de vera & falsa relig. cap. de Sac. respuit Pœnit. dicere Sacramentum. **CALVINVS** *Inst. l. 4. c. 19. §. 15.* plura aggerit argumenta. Item in *Antid. Trid. Sess. 6. c. 15.* Beza in Confess. c. 7. a. 11.

III. **LUTHERANI** multi Calvinizant in

hoc, licet iurarint in Confessionem Augustinā: Vt Nicolaus Selneckerus in p. 2. *Padagogia.* Wigandus, Illyricus, Kema. in 1. *disput. de Penitentia.* &c. Vide in *Genealog. p. 3. q. 19.*

SVADENTIS CALVINISTÆ 1. Calvinus *Inst. l. 4. c. 19. §. 15.* &c. Romanenses Scholastici anxie in reperiendo hic Sacramento desudant. Nodum in scirpo. Quod tamen optimum habent, rem incertam, opinionumq; varietate confusam relinquunt. 2. Dicunt esse Sacramentum; sed non est ceremonia externa à Domino instituta ad fidei nostræ confirmationem, &c. Qui tale in ipso Augustino, vident, quod penitentia Sacramentum vocant? 3. Nego iure haberi Sacramentum primum, quod nulla Dei promissio singularis ad hanc rem extet. 4. Deinde quod, quæcumq; hic ceremonia profertur, merum sit hominum inuentum, mendacium, & impostura.

5. Kemnitius par. 2. Exam. pag. 903. Ex diuina Institutione non habet tale externum elementum, quale in Baptismo & Eucharistia, quod ad integram definitionem, & genuinam proprietatem Sacramenti pertinet. 6. Sacramentum Pœnitentiae non habet fundamentum in Vet. Testamento, in quo fuit contritio & confessio; neq; tamen idcirco Sacramentum licet etiam absoluerit Nathan Dauidem. Licet Petrus *Act. 10.* Paulus. *Act. 26.* dicant se pœnitentia & remissione peccatorum non aliter docuisse, quàm prophetæ. Neque Pœnitentia habet fundamentum in prædicatione Baptistæ, & Christi. 7. Neq; in hęc, Ioan. 20. *Quorum remisistis peccata.* &c. Neq; in doctrina Apostolorum aut exemplis, teste Paulo *Act. 26.* Petro, *Act. 10.* Vanum & falsum est Apostolos etiam docuisse pœnitentiam quoad substantialia, quæ impie ante Baptismum ad Deum conuertuntur, & quæ lapsi post Baptismum redeant in gratiam.

AUTOR. Pœnitentia est propriè dictum Sacramentum: I. Ioann. 20. *Quorum remisistis.* &c. Vide in *Antichristo p. 3. q. 29.*

Aduersarii omnes contendunt hinc agi de Remissione per Prædicationem fidei excitatricem; non de Iudiciaria. Calvinus in *Antiid. Trid. Sess. 6. C. 14.* agi de ea, quæ fit per prædicationem in conuersionem Infidelium ad fidem, & per Baptismum ad Ecclesiam. Sic & Kemnitius pag. 915. Qui tamen, etiam Fidelibus remittendi peccata, ait datam hic potestatem.

D I C O, Explicatio loci prior est Cyrilli, eum intelligentis de & Infidelibus, & Fidelibus faciendâ remissione; At diuersimodè istis, per Baptismum; his per Ritu Pœnitentiæ: Virisque per Sacramentum, non idem, sed diuersum, scilicet Ritu diuerso: Nam & Kemnit. pag. 917. & Calvinus *Inst. l. 3. cap. 4. §. 12.* agnoscat hinc colligi priuatam Absolutionem à Domino institutam.

Posterior expositio, de solis Fidelibus, absoluendis, est probabilior. 1. Quia Ioannes non solet repetere, quæ priores Euangelistæ scripserunt: at Matthæus & Marcus iam scripserunt de Baptismo; de Pœnitentiæ Sacramento adhuc nullus. 2. Fatentur etiam Aduersarii, hinc dari potestatem Clauium: at hæc non est ad Baptismum necessària; sed ad Pœnitentiã; Estque propriè Ecclesiasticorum, at baptizandi potestas est etiam laicorum. 3. Clauium potestas est Iudiciaria: at de Infidelibus non iudicant Christiani: 1. Corinth. 6. *Quid ad me de his, qui foris sunt, iudicare.* Ita S. Patres Chrysostomus, Theophylactus, Euthymius, Ambrosius &c. Atque hæc expositio euacuat omnes obstringillationes Kemnitii: addito; Lucam, Act. 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque,* loqui de pœnitentia Infidelium ante Baptismum; Ioannem 20. de pœnitentia fidelium post Baptismum.

Porro idem doceo ex triplice definitione Sacramenti.

I. Sacramentum est signum visibile sacræ rei, sc. gratiæ iustificantis quam confert. At Confessio pœnitentis, & Verbum Absoluentis sunt signa gratiæ iustificantis; illa, animi renouati; hæc, peccati relaxati. Ergo ea duo sunt vnum Sacramentum. Ita Lutherus *lib. de Capt. Babyl. sub finem:* Sacramenta sunt, quæ signis annexis promissâ sunt. Sic & *Apol. Conf. Aug.* poscit Sacramento Ritu à Deo mandatum; cum promissione gratiæ: At qui Absolutio priuata habet mādaturum: 2. Cor. 5. *Posuit in nobis Verbum reconciliationis.* Et: *Pro Christo legatione fungimur.* Habet gratiæ promissionem: Ioann. 20. *Remittuntur eis.*

III. Quæ octo Kemnitius requirit ad Sacramentum verum, in hoc elucunt. 1. Sensibile signum; *Absoluo te: Remitto tui peccata tua.* 2. Institutionem id habet cum mandato Dei: *Quorum remiseritis, &c.* 3. Idque in Nouo Testamento. Vt hinc. 4. Sit Ritus perpetuus, non temporarius: at ritus absoluendi iam durauit 1600. annis ferè. 5. Adsit promissio gratiæ: At adest. 6. Et gratiæ iustificantis, non cuiuslibet: At hic est talis, *remissio tui peccato.* 7. Sit ad signum externum at id hic est: *Absoluo te.* 8. Promissio in particulari singulis applicetur, non tantum in genere. At fit: *Ego te absoluo à Tuis peccatis.*

IV. Calvinus *Inst. l. 4. c. 14. §. 1.* Sacramentum definit: *Externum symbolum, quo beneuolentiæ erga nos sua promissiones conscientiis nostris Dominus obsequat: 2. Absustinendam fidei nostræ imbecillitatem: 3. Et nos vicissim pietatem erga eum nostram testat.*

testatur. At & hæc tria insunt Ritui Cō-
fessionis & Absolutionis; non minus
quàm Baptismi, aut Cœnæ ritibus. Qua-
re est verè Sacramentum.

V. Denique Testimonia Patrum La-
tinæ & Græcæ Ecclesiæ ante, & post an-
num 1100. idem testantur apud *Bell. l. 1. r.*
Pœn. c. 10.

DICO AD I. Ecclesia semper, & om-
nis Theologia nil vnquam sensit ali-
ud, quàm Pœnitentiâ esse Sacramen-
tum: At quid in eo sit Sacramentum;
quid Res tantum; quid res & Sacramen-
tum simul; in his tribus disputant animi
gratia. AD II. Iam patet ex dictis.

AD III. Patet itidem.

AD IV. Item; & verbum Concio-
nale à forma Sacramentorum remouim-
us *sup. q. 5.*

AD V. Vt in Baptismo Aspersio, in
Eucharistia signum externum est Con-
secratio & sumtio Rei permanentis Sa-
cræ; ita in Pœnitentiâ est signum exter-
num Confessio Pœnitentis, & Enuncia-
tio Verborum Absoluentis. Et vtraque
est actio transiens; sicut & baptizatio.

AD VI. In Veteri Testamento nul-
la fuit potestas absoluendi à peccatis:
proinde nec pœnitentiâ fuit ibi Sacra-
mentum. Nathan erat Remissi nuncius
Dauid: *Dominus transtulit peccatum tuum*
à te. Petrus & Paulus verò loquuntur de
pœnitentiâ virtute, quæ in Veteri Testa-
mento est eadem. At Sacramentū Pœ-
nitentiæ probamus ex Nouo; vbi id Chri-
stus primum instituit, *Ioann. 20.* Vnde
Christo prædicante, & Baptisâ, nondū
erat Sacramentum. Quòd tamen Chri-
stus absoluit quosdam, fecit potestate suâ
extraordinariâ Excellentia. Baptisæ de-

fuit Absolutio; etsi fiebat Confessio.

AD VII. Patet supra. Apostoli nō
tradiderunt ibi Ritum Sacramenti; solū
scribunt prophetas testari, remissionem
peccatorum accipere Credentes in no-
mine Christi. Sicut autem non legun-
tur audisse enumerationes peccatorum;
ita nec impendisse Absolutionem; & ta-
men Sacramentum Pœnitentiæ admi-
nistrarunt. Denique pœnitentiâ ante Ba-
ptisimum est solum præparatoria ad eun-
dem; non verò Sacramentum. Cætera
Kemnitiana subiectis quæstionibus li-
quebunt vana.

QVÆSTIO LXXXII.

An Pœnitentiæ & Baptismi Sacra- mentum sit idem?

LYTHERVS *l. de Capt. Bab. c. de Bapt.* Lapsos per
Baptisimum, memoriâ, non reipla repetitum, recco-
ciliari. *Præbuit opinionibus occasionem verbum pericu-
losum S. Hieronymi; siue malè positum, siue malè intel-
lectum; quo Pœnitentiâ appellat secundam tabulam post
nauis fragium. Quasi Baptisimus non sit Pœnitentiâ. Hinc
enim, vbi in peccatum lapsi fuerint, de prima tabula seu
nauis desperantes, velut amissâ, secundam tantum incipiunt
nisi, Pœnitentiâ. Ibid. sub finem Pœnitentiâ signo & simili
& diuinitus instituto caret, & aliud non esse dixi, quàm
viam, ac reditum ad Baptisimum. At eodem libro scripsit
Tria esse Sacramenta, Baptisimum, Pœnitentiâ, &
Panem; seu Vnum Sacramentum, & tria signa Sacra-
mentalia. MELANCHTHON *in Locis ann. 1521.* Si-
gnum Pœnitentiæ esse Baptisimum.*

CALVINVS. *Inst. 4. c. 15. §. 4.* Vim Ba-
ptismi ad omnia vitæ peccata se extendere di-
cit. *Dictum Hieronymi, quin plane impium
sit, excusari nequit. Quasi vero per Baptisimum
deleatur peccatum, & non potius in memoriâ
reuocandus sit peccatori, quoties de remissione
peccatorum cogitat, ut illinc se colligat, fidemq;
confirmet. Infra. Apertissime dixeris, si Baptis-
mum vocaueris pœnitentiâ Sacramentum. Cum
in confirmationem gratia, & fiducia sigillatim da-
tus sit, qui Pœnitentiâ meditantur. Sic &
Kemnitius, &c.*